

PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen finner sig i att återkomma, denna gång med några observationer från en mycket erfaren baklängesblåddrare.

Själv erinrar sig föreståndaren en halvt förträngd händelse från en av sönerns tämligen tidiga barndom. Femåringen ifråga hade tillbringat en eftermiddag hos en kompis och berättade vid hemkomsten att han hade haft roligt värre. De små hade suttit i ett tält och ätit gips.

Som ambitiösa småbarnsföräldrar blev förstas både föreståndaren och hans hustru märkta förskräckta inför tanken på vad detta ämne i stelnad form skulle kunna åstadkomma i en oskyldig barnamage. Men medan föreståndaren redan letade i telefonkatalogen efter numret till gipsinformationscentralen hade den mer skeptiskt lagda hustrun började utfråga barnet lite närmare om konsumtionens art. Framkom därvid att gipset i fråga hade smakat gott, varit salt och serverats ur en stor påse.

– Var det möjligen chips det hette? undrade föräldrarna efter en liten stunds intensivt slutledningsarbete.

– Ja, så var det visst, svarade barnet glatt och återgick till TV-n.

För övrigt fascinerar föreståndaren i dessa dagar mest av det tidens tecken som kallas internhyra och tar alltmer pengar från de verksamheter som drivs i ständigt uppvärderade lokaler. Med stigande förvåning läser han om detta minne från en tid när allt som inte var företag ändå skulle göras på det sättet.

En föreståndaren närstående lärare har beskrivit hur systemet fungerar: Hennes skola ligger i ett lite äldre område och uppfördes på 1970-talet med den tidens rejält tilltagna utrymmen.

Numera har klasserna krympt på grund av att medelåldern hos invånarna i området har stigit, men kvar finns förstås de stora klassrummen.

Resultatet av ekvationen golvyta dividerad med antal elever är att skolan räknas som en av de mest resursförsedda i hela kommunen.

Små detaljer som avsaknad av moderna läromedel, brist på skrivmateriel och ständiga uppsägningar av personal förmår självfallet inte rubba ett så vackert uttryck för en byråkrati helt i tiden.

Avdelningen rubbas inte i sin föresats att återkomma.

Apropå corpora aliena

Å avdelningen nr 15/97 berättas om nedsvalda föremål. Plötsligt dök en rad minnen upp från slika händelser under min långa tid som radiolog.

Under min första utbildning på Serafens röntgenavdelning i källarvåningen, under Erik Lindgrens färla, fick jag tillfälle att se ett barn som svalt en säkerhetsnål. Nålen låg i magsäcken och var öppen! Det bedömdes som en relativ operationsindikation, men man expekterade ett dygn och tog nya filmer. *Mirabile dictu*, nålen hade passerat pylorus och muskeln hade uppenbarligen stängt nålen, operation var ej längre nödvändig. I detta sammanhang relaterades en gammal historia rörande Jules Åkerman. En orolig mamma hade kommit till professorn och talat om att hennes son hade svalt en nyckel, varvid Åkerman lär ha svarat: »Var det en viktig nyckel?»

Under samma tid på Serafen kom en fånge (numera intern eller, hellre, klient) från Långholmen in på julaftonen. Han hade svalt större delen av en »toalett». Häpnadsväckande stora porslinsdelar låg i ventrikeln, inklusive »draghandtaget» med tillhörande kedja. Den mannen opererades, och fick några dagars extra permission från sitt fångelse.

En kollega, Curt Högstedt, fick in en patient som inte kunde svälja. Vid röntgen upptäcktes ett antal rundade främmande kroppar i hypofarynx, uppenbarligen mynt. Efter korrektion för den geometriska förstoringen konstaterade

radiologen: »I hypofarynx finnes ett antal främmande kroppar, tillsammans utgörande kronor 3:75», ett entydigt utlåtande.

Under min långa tjänstgöring på Södersjukhuset har jag själv sett många främmande kroppar i olika lokalisationer, och ett par har stannat i mitt minne. Drottning Louise kom in med en nervös hovtandläkare. Han hade tappat en tandkrona och Drottningen hade en besvärad andning. Hovtandläkaren ville följa med in under genomlysningen, han var uppenbarligen skrädd för att ha underlåtit att förhindra en dylik kalamitet medelst kofferdamm. Drottningen visade ut tandläkaren med orden: »Jag visar mig inte med bar överkropp för min tandläkare.» Mycket riktigt, en krona låg i ena huvudbronken och kunde med framgång extraheras.

En annan gång kom en patient in med ändrat röstläge. Ingen känd incidens med främmande kropp, men det var veckan efter påsk. Röntgen av larynx med omgivning visade endast en mycket tunn linje mitt i larynx som endast var synlig på frontalbild, på sidobilden syntes intet! Från början tolkades den vita linjen som ett filmfel av en typ som inte var ovanlig på den tiden. Förnyad bild visade samma vita linje och otologen beslöt att laryngoskopera. Då påträffades delar av ett äggskal mitt i larynx.

Håkan Arvidsson

St Maximin la Sainte Baume
Frankrike